

De zorg voor de kinderen

Voorwoord

Deze brochure informeert u over de zorg die de Vrije School Raphaël te bieden heeft. Welke zorg eventueel op welke leeftijd geboden kan worden, want zowel een kleuter als een onderbouw leerling kan hiervoor in aanmerking komen. Ook wordt duidelijk wie er bij deze zorg betrokken zijn en welke organisaties bij deze zorg betrokken kunnen worden. De school heeft een inspanningsverplichting, dat wil zeggen: de school verplicht zich er toe alles te doen wat bij kan dragen aan een evenwichtige ontwikkeling van het kind. De inspanningsverplichting is echter geen resultaatsverplichting. Met andere woorden: de school kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de resultaten die worden behaald. Het is immers niet te zeggen of ieder kind de gestelde doelen die geformuleerd zijn in kerndoelen (zie: Ik zie rond in de wereld) zal halen. Dit hangt sterk af van de individuele ontwikkeling van het kind.

Door helder uiteen te zetten hoe de zorgstructuur van onze school in elkaar steekt, is het voor alle betrokkenen zichtbaar hoe en volgens welke procedures zorg verleend wordt aan de kinderen.

Het college van leerkrachten is voortdurend bezig deze zorg uit te bouwen en overzichtelijk te houden. Natuurlijk houden wij u op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen.

Leeftijd fase en niveau

Klassikaal onderwijs, aansluiting op de leeftijd fase van het kind, zijn kenmerken voor het Vrije School onderwijs. Welke rol speelt daarbij het niveau van het kind?

Het niveau is niet eenduidig; elk kind heeft meer dan één niveau. Een kind kan motorisch, sociaal en emotioneel zeer bij de tijd zijn, terwijl het op kennisniveau achter blijft. En ook het omgekeerde komt regelmatig in allerlei variaties voor.

Aan het kennis- of cognitief niveau wordt vaak veel waarde gehecht. Het is gemakkelijk te meten en in getallen uit te drukken. Zowel proefwerken als toetsen zijn daarop gericht. Wij hebben ons eigen toetsstelsel vormgegeven. Het is bekend, dat het cognitieve niveau niet de enige of zelfs belangrijkste indicator is voor succes in het vervolgonderwijs of voor het verwerven van een waardevolle maatschappelijke rol. Stabiliteit en sociaal-emotionele vermogens als bijvoorbeeld doorzettingsvermogen, zijn daarvoor minstens zo belangrijk.

Met de kerntaak, verwoord in “het kind aanspreken naar hoofd, hart en handen”, wil de Vrije School het evenwicht tussen al deze factoren benadrukken. Een evenwicht, dat in elke leeftijd fase een speciale constellatie heeft in de dagelijkse lespraktijk.

Zes jaar dezelfde leerkracht voor de klas?

Het uitgangspunt op veel Vrije Scholen is dat de klassenleerkracht met de klas mee gaat, van de 1^e tot en met de 6^e klas. Dit biedt de leerkracht de mogelijkheid om echt met de klas mee te groeien. Een leerkracht die jaren intensief met de kinderen werkt, kan een veel langere ontwikkelingsgang overzien en daardoor beter allerlei kleine of grotere veranderingen bij het kind opmerken. Het kind ontmoet bovendien naast zijn eigen leerkracht ook vakleerkrachten voor bijvoorbeeld bewegingsonderwijs, vreemde talen, gym of eurytmie (dit laatste alleen in de kleuterklassen).

Zitten blijven

Zitten blijven alleen omdat het cognitieve niveau achter blijft, komt in de school bijna niet voor. Het is wel - bij hoge uitzondering - denkbaar dat een kind “blijft zitten” omdat het qua emotionele ontwikkeling in de lagere klas beter op z'n plaats zal zijn. Maar bij voorkeur blijft de klas, als sociale eenheid met de klassenleerkracht, zes jaar intact.

Uitplaatsing naar het speciaal onderwijs gebeurt incidenteel. Hoewel zo'n uitplaatsing een onaangenaam feit kan zijn, staat het belang van het kind voorop.

Pedagogische vergadering

Op donderdagmiddagen vindt op onze school de pedagogische vergadering plaats, waarin kinderbesprekingen, studie en kunstzinnige vorming centraal staan. Klassenleerkrachten, vakleerkrachten en intern begeleider maken deel uit van deze vergadering. Naast kinderbesprekingen, waar de kinderen die extra aandacht nodig hebben worden besproken (hiervan worden de ouders van het betreffende kind van te voren op de hoogte gesteld), worden er regelmatig klassenbesprekingen gehouden. Dit is van groot belang, opdat het hele college zicht houdt op alle klassen.

Zorggroep

In de Zorggroep van de Vrije School Raphaël hebben zitting:

- de schoolleider
- de intern begeleider (voorzitter)
- een kleuterjuf
- twee klassenleerkrachten.

Zij komen één keer per 14 dagen bijeen om de zorg rond leerlingen te bespreken en te evalueren. Zo nodig neemt de betreffende leerkracht van de leerling die wordt besproken ook aan dit gesprek deel.

De taak van de intern begeleider

Als een leerkracht hulpvragen heeft ten aanzien van een kind dan zal hij dit kind, na de ouders op de hoogte gesteld te hebben, bespreken in de Zorggroep of de pedagogische vergadering. De collega's vullen het verslag over het kind aan en adviseren over de aanpak. Mocht deze hulp niet voldoende zijn, of moet er duidelijk hulp van buitenaf gezocht worden, dan wendt men zich tot de intern begeleider. Deze biedt hulp in het helder krijgen van de vraagstelling, helpt contact te leggen met hulpverlenende instanties en bij het opstellen van een handelingsplan. De intern begeleider coördineert dus alle hulpvragen en werkt nauw samen met de ondersteunende leerkrachten. Ook wordt de intern begeleider ingeschakeld bij het toetsen van leerlingen op leerrijpheid of hiaten in de lesstof én zo nodig bij het onderzoeken van nieuw aangemelde leerlingen. In de gesprekken over zorgkinderen is de intern begeleider een belangrijke gesprekspartner.

Daarnaast heeft de intern begeleider wekelijks een gesprek over de lopende zaken met de schoolleider, en zij heeft contact met ambulante begeleider van bijvoorbeeld St. Gewoon Anders en het WSNS samenwerkingsverband Stichting Leerlingzorg Almere, waartoe onze school behoort.

De intern begeleider houdt er tevens toezicht op, dat het leerlingenvolgsysteem wordt bijgehouden door de leerkrachten en dat er getoetst wordt in de onderbouw (zie toetskalender).

Als een leerling de school tussentijds verlaat geeft de leerkracht, na overleg met de intern begeleider, een onderwijskundig rapport mee voor de volgende school.

Schoolmaatschappelijk werk

Deze externe instantie richt zich op de relatie kind-ouder-school en kan ondersteuning en verlichting bieden aan leerkrachten en ouders bij problemen met kinderen, waarvoor de oorzaken niet alleen binnen school liggen. Het gaat erom dat belemmeringen worden weggenomen die de ontwikkeling van het kind nadelig beïnvloeden.

Het schoolmaatschappelijk werk maakt deel uit van het zorgaanbod van onze school en is alleen toegankelijk via de intern begeleider.

Om vanuit een onafhankelijke positie te kunnen werken zijn de schoolmaatschappelijk werkers aangesteld bij de GGD; de contacten tussen ouders en het schoolmaatschappelijk werk zijn altijd vertrouwelijk.

Vorderingen bewaken

Schoolrijpheid

In de leeftijd van 0 tot 7 jaar ontwikkelt het kind zijn fysieke lichaam. De opbouwkrachten die hiervoor nodig zijn wil de school niet aanspreken. Het denken kan nog niet op een abstracte manier worden aangesproken omdat dit nog niet beschikbaar is. In eerste instantie is het kind bezig zijn lichaam te vormen om dit als instrument tot zijn beschikking te krijgen. Na het 7e levensjaar is het fysieke lichaam 'klaar' en kunnen de krachten die nodig waren voor de opbouw van het fysieke lichaam ingezet worden voor het denken. De kleuterperiode is dan voorbij.

Niet alleen de kalenderleeftijd van het kind bepaalt of het schoolrijp is, maar ook andere factoren spelen hierbij een rol: de gestalte bijvoorbeeld. Dat wil zeggen:

- de verhouding tussen hoofd romp en ledematen
- het wisselen van de tanden
- de motoriek zoals de links/rechts- coördinatie en de evenwichtszin
- het doelgerichte spelen
- het meer abstracte begripsvermogen

Leerrijpheid is een belangrijk begrip in onze school omdat de pedagogische aanpak van kleuters en schoolkinderen essentieel van elkaar verschilt.

De oudste kleuters ondergaan een leerrijpheidsonderzoek, afgenomen door de kleuterleidster en de intern begeleider. Soms is er geen twijfel dat een kind schoolrijp is, soms wel. Vooral de kinderen die zes jaar worden in de maanden april, mei, juni en juli worden zorgvuldig bekeken. Kinderen die na juli zes jaar worden blijven vanzelfsprekend in de kleuterklas, op hoge uitzonderingen na.

De kleuterleidster, de intern begeleider en waar mogelijk de leerkracht van de (toekomstige) eerste klas kijken er in geval van twijfel heel nauwkeurig naar, indien gewenst bijgestaan door een antroposofisch arts. In de pedagogische vergadering wordt het besluit genomen of het verantwoord is het kind naar de eerste klas te laten gaan, of dat het nog een jaar in de kleuterklas blijft. Blijven ouders een andere mening toegedaan, dan is de vraag van de schoolkeuze aan de orde.

Ouders worden in dit gehele traject meegenomen.

Leerlingvolgsysteem

Sinds schooljaar 2008-2009 hanteren wij op onze school het digitaal leerlingvolgsysteem ParnasSys om vorderingen van de leerlingen bij te houden. Het leerlingvolgsysteem is bedoeld als ondersteuning van de leerkrachten en is niet openbaar. Van iedere leerling wordt een dossier bijgehouden waarin alle leerresultaten door de jaren heen verzameld worden. De ouders worden van de resultaten op de hoogte gehouden middels getuigschriften en gesprekken. De gegevens van het leerlingvolgsysteem maken onderdeel uit van de gegevens bij het aanmelden van een leerling bij een school voor voortgezet onderwijs.

Toetsen

Twee keer per jaar worden de kinderen vanaf klas 2 getoetst. In eerste instantie op één onderdeel (lezen), in hogere klassen op meerdere onderdelen (zie bijlage). Wij gebruiken hiervoor landelijk genormeerde toetsen. De schoolverlatertoetsen (NIO en Drempelonderzoek) worden afgenomen in klas 6.

Als alle toetsen zijn afgenomen bespreekt de intern begeleider de resultaten met de betrokken leerkracht. Er worden handelingsplannen opgesteld voor groepjes kinderen (bijv. op spellingsgebied) en voor individuele leerlingen. De ouders worden hiervan op de hoogte gesteld. De uitvoering van een handelingsplan vindt in principe plaats in de eigen klas. Ook kan het zijn dat een vakgebied in zijn geheel extra oefeningen nodig heeft, dus klassikaal. Zo wordt het onderwijs aangepast. Na een afgesproken periode bekijken de leerkrachten en de intern begeleider of de extra hulp aangeslagen is en of een vervolg hierop wenselijk is.

Getuigschriften

In de jaarlijkse getuigschriften beschrijven de leerkrachten de ontwikkeling en de vorderingen van elk kind, van klas 1 tot en met 6. Wij geven er de voorkeur aan om kort en kernachtig te typeren wat er feitelijk in een schooljaar met het kind gebeurd is. Het getuigschrift bestaat uit twee delen: een deel voor de ouders, waarin de leerkrachten de vorderingen beschrijven en een kinderdeel waarin beeldend (d.m.v. een gedicht, spreuk of kort verhaal) iets aan het kind verteld wordt over hem/haarzelf. Dit is vaak geïllustreerd met een tekening of schildering.

Wanneer het even niet vanzelf gaat

De leerstof is in de Vrije School geen doel maar middel tot ontwikkeling van het kind. Toch volgt de leerkracht nauwkeurig de vorderingen die het kind op zijn ontwikkelingsweg maakt. Hij vergelijkt daarbij de vorderingen en het niveau met datgene wat normaal geacht mag worden voor een kind van die leeftijd. Blijkt op welk gebied dan ook te veel achterstand, of is er sprake van hoogbegaafdheid dan worden in overleg met de ouders en eventueel de intern begeleider oplossingen gezocht.

In veel gevallen is het met extra hulp of aandacht binnen de groep mogelijk om op tijd bij te sturen. De leerling kan het onderwijsproces weer verder volgen.

Zorgtraject

Wanneer het blijkt, dat extra aandacht binnen de groep niet het gewenste resultaat oplevert, bespreekt de leerkracht het probleem met de intern begeleider. Vervolgens wordt er een handelingsplan opgesteld door de leerkracht, eventueel met hulp van de intern begeleider. In het handelingsplan staat wie de hulp geeft. Dat kan bijvoorbeeld hulp in de klas van de leerkracht inhouden, maar ook hulp gegeven door de klassenondersteuner. De ouders krijgen bericht wanneer een handelingsplan met betrekking tot hun kind is opgesteld, wat het handelingsplan inhoudt, wie het uitvoert en wanneer de evaluatie plaatsvindt. Het verloop van het handelingsplan wordt na ongeveer 6 tot 8 weken geëvalueerd door leerkracht en IB'er.

Afhankelijk van de bereikte resultaten kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Door het uitvoeren van het handelingsplan is de leerling weer in staat om het normale programma in de groep te volgen.
- De extra hulp heeft niet voldoende resultaat opgeleverd. De leerling wordt opnieuw besproken in het zorgoverleg en er volgt een nieuw handelingsplan.
- De extra hulp heeft geen of onvoldoende resultaat opgeleverd. Er is behoefte aan meer expertise vanuit de Zorggroep of de begeleidingsdienst voor Vrije Scholen.

Nadat de ouders toestemming hebben gegeven en school en ouders de aanvraag hebben ingevuld neemt de psycholoog van de schoolbegeleidingsdienst voor Vrije Scholen een psycho-diagnostisch onderzoek af. Het evaluatiegesprek vindt plaats in het bijzijn van de ouders. Zij ontvangen, evenals de school, een verslag met aanbevelingen vanuit het onderzoek.

Afhankelijk van het advies kan gebruik worden gemaakt van de expertise van externe deskundigen bijvoorbeeld:

WSNS, Preventief Ambulante Begeleider van Leerlingzorg Almere, Schoolbegeleidingsdienst voor de Vrije Scholen, Fomhese, Jeugdzorg, Jeugdhulpverlening, Jeugdgezondheidszorg, Schoolmaatschappelijk Werk, Logopedie, Bureau Vertrouwensartsen (AMK), Revalidatiecentrum, Maatschappelijk Werk, antroposofisch arts, kunstzinnig therapeut spraaktherapeut en eurythmie therapeut.

Conclusies, aanbevelingen, verslagen worden opgenomen in het leerlingenvolgsysteem.

PCL

Als zorg voor de leerling binnen de school niet langer toereikend is om het kind verder te helpen bij zijn of haar ontwikkeling, dan kunnen ouders, in overleg met school, een aanmelding doen bij de Permanente Commissie Leerlingzorg (PCL). Vanuit school wordt een onderwijskundig rapport opgesteld, waarin onder andere vermeld wordt wat het probleem is en wat de school er zelf al aan gedaan heeft. De ouders/verzorgers dienen formeel akkoord te gaan met de aanvraag d.m.v. hun handtekening op het aanvraagformulier.

Door de leden van de PCL worden alle beschikbare rapporten bestudeerd en besproken in een strategiebespreking. Indien nodig vraagt de PCL om een aanvullend onderzoek. Daarna volgt de adviesbespreking. Bij deze bespreking is de school altijd uitgenodigd.

Uit dit overleg volgt een advies aan de ouders en de school. De commissie beoordeelt of de leerling in aanmerking komt voor extra hulp (en geeft hiertoe een beschikking uit) en op welke lesplek (speciaal basisonderwijs of basisonderwijs) deze hulp het beste geboden kan worden.

In het geval van een wachtlijst bij de betreffende school, kan dit betekenen dat de basisschool nog enige tijd de leerling dient op te vangen.

Voor een uitgebreide beschrijving van de PCL zie: www.leerlingzorgalmere.nl

Rugzakwetgeving (LGF) en het Regionale Expertise Centrum (REC)

Per 1 augustus 2003 is de rugzakwetgeving van kracht. Deze houdt in dat ouders er voor kunnen kiezen hun gehandicapte kind of hun kind met een stoornis op een gewone basisschool aan te melden. De school krijgt extra middelen om deze kinderen te begeleiden. Momenteel wordt intern beleid ontwikkeld met het oog op deze wetgeving. Opgemerkt kan worden dat de Vrijeschool Raphaël een middelgrote school is met groepen tot 30 kinderen, grotendeels een klassikaal onderwijssysteem hanteert en het aantal zorgmedewerkers beperkt is door de leerlingenpopulatie. Daardoor is de vereiste zorgbreedte niet optimaal voor kinderen met een geïndiceerde handicap of stoornis. De ambulante hulp van de preventief ambulante begeleider van ons samenwerkingsverband zal in sommige gevallen niet voldoende hulp kunnen bieden. Deze kenmerken van de school leiden ertoe dat niet iedere handicap of stoornis kan worden opgevangen op een wijze die in het belang is van het kind. Elke aanmelding zal echter apart bekeken worden.

Per regio is er een zogenaamd Regionaal Expertisecentrum (REC).

In deze REC's wordt de kennis en deskundigheid van de speciale scholen in de regio gebundeld. De REC's zijn onderverdeeld naar onderwijscluster:

Cluster 1: voor kinderen met visuele handicaps.

Cluster 2: voor kinderen met communicatieve handicaps (gehoor-, taal- en/of spraakproblemen).

Cluster 3: voor kinderen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap.

Cluster 4: voor kinderen met psychiatrische of gedragsstoornissen.

De REC's verzorgen speciaal onderwijs in de regio en bieden ambulante begeleiding aan reguliere scholen waar kinderen met een handicap les krijgen. Daarnaast verzorgt het REC bepaalde vormen van diagnostiek en verlengde diagnostiek (bv. observatie).

Voor meer informatie zie: www.oudersenrugzak.nl

Dyslexie

In de school wordt gewerkt met een dyslexieprotocol. Dit protocol is in samenwerking met de Begeleidingsdienst voor Vrije Scholen opgesteld en beoogt een vangnet te zijn voor leerlingen met mogelijke dyslexie. Uitgangspunt is dat dyslexie zo vroeg mogelijk wordt gesignaleerd. Na extra begeleiding door de leerkracht, kan in overleg met de intern begeleider en de ouders worden besloten een nader onderzoek te laten doen. Als het kind 7 jaar is en na 1 januari 2001 is geboren kan dit onderzoek op kosten van uw zorgverzekering gebeuren. Als dyslexie wordt vastgesteld ontvangt het kind een verklaringen krijgt op kosten van de zorgverzekering extra begeleiding door een externe behandelaar. De behandeling zal tussen de 12 en 18 maanden in beslag nemen. Wekelijks wordt individueel met het kind gewerkt en op school en thuis wordt daarnaast gericht geoefend.

Het dyslexieprotocol is ter inzage bij de leerkrachten.

Mocht u nog vragen hebben over de zorg in onze school, dan kunt u zich wenden tot de leerkracht van uw kind.

Bijlage

Toetsmomenten

Kleuterklas

Leeftijd 4 t/m 6 jr	Algemeen	Kleutervolgsysteem
Leeftijd 6 jaar	Leerrijpheid	Leerrijpheidsonderzoek

Klas 1

Na iedere periode	Alle vakken	Periodegebonden toets
-------------------	-------------	-----------------------

Klas 2

Na iedere periode	Alle vakken	Periodegebonden toets
-------------------	-------------	-----------------------

Januari	Lezen	Leestoets
---------	-------	-----------

Juni	Lezen	Leestoets
------	-------	-----------

Klas 3

Na iedere periode	Alle vakken	Periodegebonden toets
-------------------	-------------	-----------------------

Januari	Lezen	Leestoets
---------	-------	-----------

November	Taal	Spellingtoets
----------	------	---------------

November	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets
----------	---------	------------------------

April	Taal	Spellingtoets
-------	------	---------------

April	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets
-------	---------	------------------------

Juni	Lezen	Leestoets
------	-------	-----------

Klas 4

Na iedere periode	Alle vakken	Periodegebonden toets
November	Lezen	Leestoets
November	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets
November	Taal	Spellingtoets
Januari	Taal	Begrijpend lezen toets
April	Lezen	Leestoets
April	Taal	Spellingtoets
April	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets

Klas 5

Na iedere periode	Alle vakken	Periodegebonden toets
November	Lezen	Leestoets
November	Taal	Spellingtoets
November	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets
Januari	Taal	Begrijpend lezen toets
April	Lezen	Leestoets
April	Taal	Spellingtoets
April	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets

Klas 6

Na iedere periode	Alle vakken	Periodegebonden toets
November	Lezen	Leestoets
November	Taal	Spellingtoets
November	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets
Dec./januari	Taal	Begrijpend lezen toets
Januari	Schoolverlatersonderzoek	Drempeltoets
Januari	Schoolverlatersonderzoek	NIO
April	Rekenen	Rekenen/Wiskunde toets